



Fig. 286. U 1058. Sandbro, Björklinge sn.
Efter B 529.

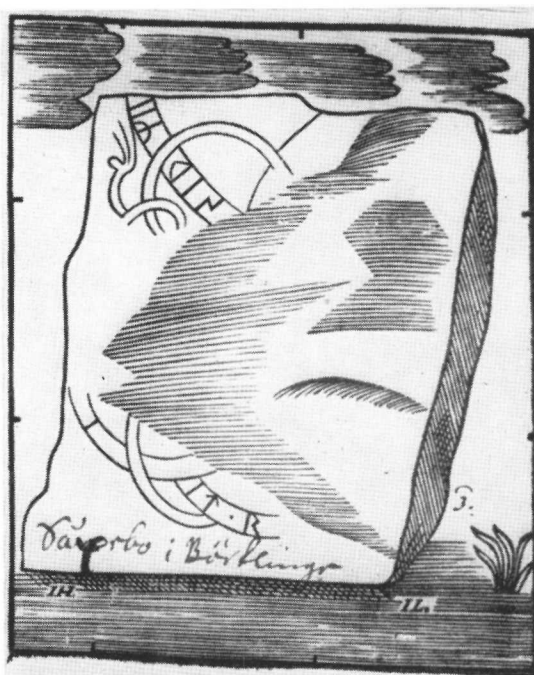


Fig. 287. U 1059. Såpebo, Björklinge sn.
Efter B 531.

J. Peringskiöld tolkar: »Kagge och Ugge uthögge runorna.» — *UFT* (1882): »Kahu (Gångva??) och Vige riste runorna.» Inskriften innehåller enligt Brate »en uppgift om två annars okända ristare. Namnet **kahu** kan antagas felläst för **kahr**, till vilket Lundgren, *Personnamn från medeltiden* upptager motsvarigheten *Kagus* (lat., slutet av 1100-talet), **uhi** kan vara isl. *Uggi*. Av sirningen återstår på teckningen en konstfull slingflätning, påminnande om Ingolv. Måhända är **kahu** förkortning av namnet **kakulfr**» (U 1062).

Att 1—4 **kahu** kan vara en felläsning för **kahr**, är ingalunda osannolikt. Det kan i så fall vara fråga om samma namn, som i andra inskrifter tecknas **kakr** (U 828, 925), ack. **kak** (U 137, U 1107 Skuttunge kyrka, Ög 135), **kakr** (Sö 314); se om detta Sö 314, U 137, 925). Om ett par runor gått förlorade framför 7—9 **uhi**, kan det andra namnet ha varit det välkända *Illugi*.

1059. Såpebo, Möboda, Björklinge sn.

Pl. 77.

Litteratur: B 531, L 249. Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, *Monumenta* 2, bl. 88; *UFT* h. 10 (1882), s. 177; J. Eriksson, *Inventering av fornminnen i Björklinge socken*, 1926 (ATA).

Äldre avbildning: J. Leitz och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds *Monumenta* och B 531).

Runstenen står vid östra sidan av den lilla vägen Såpebo—Kalbrunna, mitt emot torpet Möboda, 300 m. NV om Stora Såpebo. Platsen är utmärkt på Geologiska kartbladet »Salsta». Ristningen är vänd mot V, sålunda mot vägen.

Runstenen omtalas första gången av kyrkoherden Ericus P. Hofvenius i hans förteckning på »gambla Monumenter och Antiquiteter» i Björklinge socken 1667. Den stod »veedh Såpebo Vthmedh vägen, 2 alnar lång 2 alnar bred, sammaledes bookstafuerne mäst förnötta, allenast

Een half Cirkel ähr behullen.» — J. Peringskiöld, *Monumenta*: »Wid Såpebo, som är ett halfgiärdz hemman, hafwer fordom warit en stor Runsteen, hwilken nu mäst är förbränder, så att där på inthet mehra synes, än hossfogade afrijtning uthwisar.» Det därunder anbragta träsnittet har påskriften: »Såpebo i Börklinge» (B 531 och L 249: »Såpebo»). — Stenen är icke omtalad av Celsius eller Dybeck och finnes icke heller i C. G. Lundegréns förteckning på fornlämnningar i Björklinge sn. Men den har tagits med på Geologiska kartbladet »Salsta», och i beskrivningen till detta (1871) anges dess plats: »NO från Möboda, en liggande med högst få slingor qvar.» *UFT* h. 10 (1882): »Detta är samme sten, som i beskrifningen till geologiska kartverket nämnes såsom liggande i trakten av Möboda, enär Såpebo och Möboda ligga bredvid hvarandra, lydande under Sätuna.» — J. Eriksson (1926): »Runsten vid torpet Möboda (Såpebo), 2 m. hög och 1,50 m. bred, invid den troligen urgamla väg, som följer den västra sidan av sandåsen. Stenen är troligen skadad vid skogsbrand, större delen av framsidan är avflagad. Låg förut i en grop men är nu upprest genom fornminnesvårdarnes försorg. Enligt uppgift av torparen Sundberg skall en dräng från Sjöbo ha »grävt jordgods» under stenen, möjligen förorsakade någon dylik (skatte)grävning att stenen ramlade.»

Blågrå, grovkornig granit. Höjd (över markytan) 1,28 m., bredd 1,12 m. Större delen av ristningsytan har flagrat av. Endast på v. sidan finnas upptill och nedtill delar av ornamentik jämte några runor — detsamma som på 1600-talet enligt Hadorphs träsnitt. Mycket sannolikt är, att ristningen har blivit förstörd genom eld: skogsbrand eller gärdslesvedning. Ett litet löst stycke av stenen med ett par slingor ligger bredvid på h. sidan. Ristningen är ganska grunt huggen; särskilt upptill äro runorna osäkra.

Inskrift:

... it . r - ... [si]p]mi ...

... [l]et r[etta] ...

»... lät uppresa ...»

1060. Tibble, Björklinge sn.

Pl. 78.

Litteratur: Skrivelse till Riksantikvariern från lantbrukaren John Eriksson, Ramsjö $\frac{1}{9}$ 1937 (ATA); Rapport från antikvariern J. E. Anderbjörk $\frac{14}{9}$ 1937 (ATA); S. B. F. Jansson, Ytterligare några nyfunna runinskrifter (i: Fornvännen 1943), s. 316 f.

Äldre avbildning: J. E. Anderbjörk foto 1937 (ATA).

Runstenen ligger på en villatomt omkring 550 m. SÖ om Björklinge kyrka, 150 m. Ö om stora landsvägen Uppsala—Gävle, 3 m. N om nordöstra hörnet av en omkr. 1935 uppförd sommarstuga. Stenen ligger på marken med den ristade sidan uppåt. Omedelbart t. h. om runstenen (d. v. s. åt V) ligger ett annat stenblock av samma bergart och av ungefär samma storlek. Huruvida de båda stenarna ha varit resta, kan ej med full säkerhet avgöras. Sannolikt har detta dock varit fallet, åtminstone med den runristade stenen. Den har en betydande tjocklek och ger därför intryck av ett jordfast stenblock. Den befinner sig utan tvivel på sin ursprungliga plats.

Stenen påträffades sommaren 1937 vid röjningsarbete på tomten. Den skulle just sprängas, då man iakttog en del ristning, varefter Riksantikvariens ombud underrättades.

Grå granit, med ett rödaktigt ytskikt. Stenens höjd 2,15 m., bredd 0,90 m. Ristningens höjd 1,57 m., bredd 0,78 m. På v. sidan nedtill är ett stycke bortslaget, varvid även några runor (sannolikt tre) ha gått förlorade. Den ristade ytan är tämligen slät, men med ett par i stenens höjdriktning gående sprickor, som ristaren delvis har utnvtjtat (bl. a. för korset). Ristningen är delvis